Ar pascha wisuschehkiga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu:
par weenas slejas smalku raksstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

38. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 8. Sestdeen, 20. februarî. 1893.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam wehl **Peterburgas ahrpilsehtâ:** Puhzischu Gedert lga grahm. pahrd., Terbatas un Stabu eelu stuhrî un Jagodkin lga pahrd., pee leelâ pumpja; **Jelgawas ahrpilsehtâ:** Altberg lga grahm. pahrd., Akmenu eelâ Nr. 11; **Ahgelskalnâ:** Losberg lga pahrd., Tirgus eelâ un pee A. Reekstiņ lga, Slokas eelâ Nr. 41; **Ilgezeemâ:** Modin kses pahrdotawâ; uz **Katrinas dambja:** K. Upit matrial-pretschu pahrd., Peterfalas eelâ Nr. 3; **Sarkandaugawâ:** J. Ikman lga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 70, J. Ikman lga material-pretschu pahrd., Twaiku eelâ Nr. 47, pee Waldschleschena bruhscha, A. Kaminzius lga dsehreenu pahrd., Tiltu eelâ Nr. 2 un K. Upit lga material-pretschu pahrd. Duntesmuischas eelâ Nr. 36; tad wehl zitâs pilsehtâs, kâ: **Jehkis:** B. Peterson lga pahrdotawâ; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin lgu grahm. pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla lgu grahm. pahrd.; **Rujenê:** J. Alksne lga grahm. pahrd.; **Jelgawâ:** Besthorn lga grahm. pahrd., Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger lgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** H. Allunan lga grahm. pahrd.; **Kuldigâ:** Besthorn lga grahm. pahrd.; **Talsôs:** H. Tow lga grahm. pahrd. un bibliotekâ un J. Hirschmann lga grahm. pahrd. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Par sinu.

Tee zeen. „Mahjas Weesa" abonenti, kas par sawu scha gada eksemplaru wehl naw samaksajuschi, top luhgti, lai ar maksu pasteidsas, jo kas lihds 6. martam sch. g. nebûs sawu peenahzigo maksu atlidsinajis, tas wairs nedabus peesuhtitu sawu pastelleto eksemplaru.

Dr. phil. Arnolds Plates,
„Mahjas Weesa" isdewejs un atbildoschais redaktors.

Par lauku bibliotekam.*)

R. Tamezereeza.

IV.

Grahmatas un to sehjumi.

War droschi teikt, ka leelakâ dala no biblioteku dibinatajeem ir tajâs domâs, ka, kad grahmatas eepirktas un eeseetas, tad nu ir gana, nu ir bibliotekai jasek. Besruhpigi palikdami pee sawàm maldigàm domam, tee wehl tad tik nahk pee atsihschanas, kad jau ir pa wehlu; to peerahda leelais skaits isnihkuscho biblioteku.

Leelaka rabata dehl wislabaki ir grahmatas eepirkt pee pascheem isdewejeem; ja nu tas naw eespehjams, tad pee tahda, kura apgahdibâ isnahkuschas wairak no bibliotekai iswehletàm grahmatam, kâ zitu. Pee grahmatu iswehles jasargajas koti usnemt ari pasihstamos breesmu romanus, kâ „Bahlâ grehfene", „Wenezijas asins nakts", „Don Karlos", „Isabella" un zitus. Ne-eewehrojot dahrgo zenu, wini koti kaitigi zaur tam, ka samaitâ lasitaja garschu un atsweschinâ to no kreetneem raksteem. Ka kreetnas grahmatas netop lasitas un pirktas, naw wis lasitaju waina. Latwju tauta, lai ari naw bagata, grahmatu lasitaja un pirzeja ta ir. Tikai tahs garscha sabojata zaur nelabàm grahmatam. Breesmu romans zaur saweem raibeem, sensazijas pilneem skateem koti aisnem weenkahrscho lasitaju, usbudina tâ fantasiju, ka tas pirms nenoleek grahmatu un lasa waj zauru nakti, lihds to pabeidz. Sinams pehz schahdas lektiras lasitajam wairs netik raksti is muhsu paschu tehwu sehtinas. Naw talab jabrihnas, ka dascha laba kreetna grahmata neteek pirkta un daudzas neatron pat ne apgahdataja. Ta ir nelabu grahmatu apgahdataju un biblioteku waina. Mums jazenschas nopeetni us tam, ka muhsu bibliotekâs ne-eetop nelabas grahmatas, tad ari to isnahkschana taps aprobeschota.

Kà Eeksch-Kreewijâ „комитетъ грамотности", tà pee mums strahdà „Derigu grahmatu apgahdaschanas nodala" un, kà ar preeku redsams, katru gadu ar leelakàm sekmem. Muhsu peenahkums ir, pabalstit „nodalu", zik eespehjams. „Derigu gr. apg. nodalas" isdotàs grahmatas wajadsetu leelakàm bibliotekam eegahdatees wairak eksemplarus. Zaur to weizinatu weenkàrt to isplatischanos un otrkàrt nepeetruhktu lasitajeem.

Wispahrigi jaunisnahkuschas grahmatas jaeegahdajas pahra eksemplarôs, skatot us tam, no kahda rakstneeka, kas isdewis, un kahdâ mehrâ ta tiks peepraszita no lasitajeem.

Dsejolu grahmatas neder usnemt, isnemot muhsu labakos dsejneekus, kà Allunanu, Ausekli, Pumpuru u. t. t., un ari kreetnakos jaunlaiku dsejneekus, kà Meerinu un wehl daschus zitus.

Dsili siniskas grahmatas ari neder usnemt, tahs neteek lasitas, bet gan populari siniska satura un tahs ari wisas.

Pee eeseeschanas jaluhko, zik nu eespehjams, us tam, ka sehjumi isnàk puslidz weenu beesumu. Plahnakas grahmatinas war seet wairakas kopâ, garakus romanus katru dalu sewischki, kà Deglawa „Starp diwàm ugunim", Galena „Diplomata meita" u. t. t. Labak masak sehjumu, bet beesaku, nekà wairak, bet plahnu.

Loti leelu kluhdu dara bibliotekas zaur to, ka leek grahmatas samehrâ koti nestiprâ sehjumâ seet. Parasti teek grahmatas eeseetas ar ahdas muguru un papira wahkeem. Schahdu grahmatu gali un stuhri noplùk daschreis jau pehz pahra deenam, kad dabù slapjumu, jeb drusku berstees.

Grahmatas deretu likt eeseet ar ahdas muguru un stuhreem un wahkus pahrwilkt ar melnu waksdrehbi. Schahdeem wahkeem slapjums neka nedara un tee daudz spehzigaki, nekà parastee sehjumi. Schahds sehjums maksàs Rigâ pee laba sehjeja 18—20 kap. par gabalu, tà tad tik pahra kapeiku dahrgaki par parasteem, nestipreem sehjumeem. Labak ir, kad grahmatas leek dahrgaki, bet spehzigaki seet, nekà pahra kapeiku dehl wahjakâ sehjumâ; nestipri sehjumi jau pehz pahra gadeem jaleek otrreis seet, kas isnàk zaur zaurim dahrgaki un grahmata teek wairak bojata, jo lapas teek par otrai reisai apgreestas.

Schurnaleem, kà „Rotai", „Pagalmam", isnemot warbùt „Austrumu", kam masaks formats, neder eeseenot wahkus pahrwilkt ar waksdrehbi, tas isnahktu dahrgaki; peeteek ari tik ar papira wahkeem.

Ja plahnakas grahmatas teek wairakas kopâ seetas, tad jaeewehro, ka to saturs daudzmaz peelidsinajas weens otram, tà peem. jaseen siniska satura grahmatas ar siniskàm, beletristiga satura ar beletristigàm u. t. t.

Pehz eespehjas jaluhko ari us tam, ka kopâ seetàs grahmatas no weena rakstneeka.

Lai issargatos no tam, ka grahmatu lapas netop eelozitas jeb wahki atlausti, tad der pee eesehschanas katram sehjumam peestiprinat masu saititi, kuru abonents isleetotu kà sihmi, zik tahlu grahmata islasita.

Kad dehl grahmatu nuumureschanas top uslihmeti papiri, kas sehjeja peenahkums, tad jaluhko us tam, ka tee naw par gareem un teek weenigi us ahdas muguras uslihmeti, bet newis us grahmatas papira jeb waksdrehbes pahrwilkteem wahkeem. Jo beeschi atgadas, ka daschu eemeslu dehl papirs janoplèsch, un ja nu tas bijis par garu, tad to nopleeschot paleek us wahka waksdrehbes papira drumslas, jeb, ja wahki ar papiru pahrwilkti, tad top tas lihdzi noplèsts.

Kad grahmatas atnestas no sehjeja, tad tahs ruhpigi zauri jaskata. Atgadas beeschi, ka eeseenot lokznes pahrmainitas, lapas eelozitas, daschâ weetâ burti nogreesti u. t. t.

Koka milti kà baribas lidzeklis lopeem.

Awise „Selsk. Westn." raksta schahdi: Wjatkas gubernas semstibas pahrwalde, kura nodarbojas par sawas gubernas sahdschas mahju lopu apsardzibu no neauglibas, nolehma, taisit lopu barojamo mahju, kur katrs sahdschas eedsihwotajs waretu eepasihtees ar daschadeem lopbaribas lidzekleem. Schahdu lopbaribas mehginajumu pahrwalde usdewa weenigi sawas gubernas lopahrsteem. Schee mehginajumi atrada weetu isskaidrotees: 1) par zik teek noehsta bariba no lopeem, kas teek isgatawota no koku milteem, un 2) kà schi bariba der preeksch lopu weselibas, preeksch peena labuma un preeksch meesas spehkeem.

Schahdi mehginajumi tika isdariti 30 Wjatkas aprinka sahdschâs. Koka milti tika isgatawoti no behrsa, alkschna un eewas sareem. Sari tika sazirsti smaltôs gabalinôs — lihdz kahdu puswerschoku gari un resni; pehz tam tika iskalteti krahsnìs un tad dsirnawâs par milteem samalti.

Pate bariba no scheem milteem tika isgatawota schahdi: koka miltus aplehja muzâs, baltâs, spainôs un zitôs traukôs ar wahritu uhdeni (preeksch tam nehma 1—2 spaini uhdens us weena poda koka miltu) un lika kreewu krahsni, kur tapa tureti 6—8 stundas. Pee apleeschanas ar uhdeni, labuma, dehl pee koka milteem tika behrtas klaht klijas un ari maises milti 1—2 mahrzinas, waj ari eesals ½—1 mahrz. us katràm 20 mahrz. koka miltu. Tahdu baribu dewa 2—3 reises deenâ, weenu, waj ari kopâ ar salmeem, pelawam un seenu.

Pee scheem mehginajumeem israhdijàs, ka preeksch baribas der wisi sugas koki (isnemot skuju koku). Koka miltus, kuri tika isgatawoti ar augschâ sihmeteem lidzekleem, labpràt ehda sirgi un lopi, kopâ ar zitu baribu, tà ari weenu, bez kahdeem peejaukumeem, un pee tam, kà uslabotu ar ziteem milteem, tà ari bez, tik weenigi ar wahritu uhdeni apleetus un krahsnî 8—10 stundas paturetus. Pee tam wajaga eewehrot, ka to baribu, kas tika isgatawota no koku milteem un sajaukta kopâ ar salmeem, wairak ehd, nekà sausus salmus.

Schos koka miltus wairak ehda wehl tad, kad sajauza kopâ ar augschâ sihmeteem lidzekleem, kad winus patureja ilgak par 10—12 stundam krahsnî.

Pehdigi scho baribu, kas tika isgatawota no koka milteem, ehda labaki tad, kad dewa retaki. Lopi drihzaki eerada scho koka miltu baribu ehst, nekà sirgi.

Preeksch ismehginaschanas, kahdu labumu atnes koka milti preeksch lopu meesas swara, preeksch slaukschanas, meesas spehkeem un it ihpaschi preeksch lopa weselibas, ir nemtas diwas gows un sirgi, kuri tika baroti ar koka milteem no 19. marta lihdz 20. aprilim. Pee scheem mehginajumeem wini eewehrojuschi: 1) kahda wispahrigi ir lopa weseliba; 2) zik wini par deenu un nakti apehda baribas un isdzehra samazgu; 3) zik wini dabuja peena no mingowim un kahda labuma un 4) zik schee kustoni padarija mehslu un kahda labuma. Pee scheem mehginajumeem lopi tapa arween apskatiti, ismehroja lopa meesas temperaturu, katru deenu winus noswehra; noswehra baribu, isluhkoja peena garschu no schahm gowim, un eewehroja, zik peenâ tauku (pee kam tika leetota ihpascha maschina).

Pehz scheem ismehginajumeem isskaidrojees sekoschais:

Pee baroschanas weenigi ar koka milteem, schahm gowim pamasinajàs swars: weenai par 12 deenam

Daschadi raksti.

Norwegeeschu kehkis.

Tagadejôs gadôs meschu izzirschana ir gahjuse leelâ mehrâ us preekschu, tikpat pee leelgruntneekeem, kà ari pee mazgruntneekeem. Malkas un buhwkoku dahrgums, samehrâ ar agrakeem gadeem, manami sajuhtams kà pilsehtâs, tà us semem. Schahdu mescha dahrgumu jo stipri sajùt tahdi, kam naw sawa pajuhga un sewischki nabadzigakee pilsehtu eedzihwotaji, kureem katra pagalite jo dahrgi jasamaksà. Sihmedamees us augschmineto, Dr. Grusdews pamudina muhs, greest nopeetnu wehribu us kehkôs leetojama kurnamà aistaupischanu, par ko winsch schahdi raksta.

Lai gan muhsu tehwija ir bagata mescheem, tomèr kurinamais paleek weenmèr dahrgaks, tà ka ihpaschi masturigeem koti taupigi jaapeetas ar winu. Muhsu tekniki ir gan ruhpejuschees par wispahrigàm publikas interesem un ir isdomajuschi jo derigas krahsnis, zaur ko daudz kurinama aistaupas, apsildot dzihwokius u. t. t., bet kehkis lihdz schim wehl pilnigi pee mums aizmirsts. Muhsu saimneezes, lidzigi sawàm mahtem un wezmahtem, scho baltu deenu wahra kahpostus un zitu asaidu wairak stundu no weetas, ka mutuli ween lez, pee kam winas istehrè daudz malkas. Gluschi zitadi ir ar scho leetu reetumôs, kur kurinamais wehl dahrgaks, kur nereti ehdeenu wahrischanai leeto apgaismoschanai derigas gaza weelas. Tur eewehro kurinama aistaupischanu labak un mehgina west wairak taupibas lidzekus ari sawôs kehkôs. Praktiskaks mehginajums schinî sinâ ir isdewees Norwegeescham Serusenam, kursch eewed leetoschanâ tà sauzawo „Norwegeeschu kehki". Prinzipi, us kureem schis kreetnais wahrischanas lidzeklis pamatojas, koti weenkahrschi. Jau mineju, ka mums wahra ehdeenus pee tahdas temperaturas, ka katlâ eet mutulu mutuleem wairak stundu. Pee tikpat augstas temperaturas wahra ari tee, kas dzihwo 4165 metri augstâs weetâs wirs juhras lihmena, kur uhdens aiz masakà atmosferas speedeena uswahras ahtrak pee daudz masak kurinaschanas. Te, protams, eemesls naw wahrischanas temperaturâ, bet ilgakâ siltuma pastahweschanâ. Uskarsejot supu lihdz 95 gr., ta wahrisees tikpat labi, kà pee 100 gr., ja ween schi temparatura pastahwês ilgaku laiku.

Bet kà tad lai pehdejo tà usturam, ja negribam palikt jaunas malkas sem podina? — Gluschi weenkahrschi. Eeliksim supas podinu tahdâ kastê, kuras seenas ir kuhtras siltuma waditajas, ka lai wahramà siltums un 95 gr. temperatura lehnitinam masinatos.

Us schahdeem prinzipeem ir pamatots „Norwegeeschu kehkis", kura eetaisi tuwak apskatisim. Augschminetais kehkis pastàw no koka kastes, zik leelu nu katris wehlas, ar diwkahrschàm seenam, kas jaissit no eeksch- un ahrpuses ar woiloku (filzi). Kastes wirspusê jabùt zeeschi sedzoscham wahkam, kas tapat no eekschpuses isklahjams ar woiloku. Tahds ir „Norwegeeschu kehkis". Ja nu ussildijuschi supas podinu lihdz 95 gr. larstai temperaturai, eeleekam winu schinî kastê, tad supa 6 stundu laikâ iswahrisees tikpat labi, kà us plihtes.

Warbùt daschs labs, islasijis schahs rindinas, sazis, ka tas tà newar buht, tapèz tam dodu padomu, ismehginat un pahrleezinatees par „Norwegeeschu kehka" derigumu; bet es paleeku weenôs prahtôs ar Dr. Surwello, kursch skaidri peerahdijis, ka, ja 850 kub. zentim. uhdens ar 200 grm. galas, 50 grm. kaulu un 70 grm. dahrza saknu uskarsê lihdz 95 gr. siltuma un pehz tam eeleek „Norwegeeschu kehki", tad dabùs tikpat labu buljonu, kà 5 stundas ilgi wahrot.

Par nupat augschmineto nemaz naw brihnums, ja eewehrojam to, ka trauks, kura eekschpuse eenem 8 lihdz 10 stopu, saudè pawisam „Norwegeeschu kehki" 1 gr. siltuma stundas laikâ.

Tagad apdomajat paschi, zik leela malkas aistaupischana zaur „Norwegeeschu kehki". Schannels ir aprehkinajis, ka mineto kehki leetojot, aistaupitu 40 proz. malkas. Lihdz ar malkas aistaupischanos mums buhtu ari tas labums, ka zaur „Norwegeeschu kehki" mums tiktu 10 proz. buljona, 3—6 proz. galas wairak, nekà pee tagad parastàs wahrischanas. Buljons un gala ir ari daudz gahrdaki. Ari mahjas mahtem, saimneezem, atliktos wairak laika pee saimneekoschanas, kamèr tagad winas peespeestas, sehdet pee pawarda un usraudzit sawu katlinu.

J. Aplocipz.

Selts Kaukazâ.

Kà „Kawkas" sino, tad Kaukazâ esot selts leelôs wairumôs atrasts. Laimigà guberna, kuras klehpî schis selta wairums atrasts, esot Jelisawetpole. Atraschana notikuse sekoschi:

Simenza wara kausetawâ Kwedebekâ (Jelisawetpoles gubernâ), top warsch zaur elektrolizi is semes dabuts. Schis is semes dabutais dabas warsch top samalzinats un tad schkidri-skahbai mazgaschanai padots, zaur kuru kahda straume tek. Zaur straumes darbibu nosehschas warsch us pola platem. Schahdâ wihsê jau tapa wairak gadus strahdats, un kaut gan arween manija, ka lihdz ar waru wehl kahda zita kahrta us poleem nosehdàs, tad tomèr schim apstahklim nepeegreesa nekahdu sewischku wehribu. Pehdejâ laikâ sahka scho sawadibu pahrbaudit un ismeklet. Jaunà weela tapa schahweta, no kam dabuja melnu pulweri. Turpmakôs ismehginajumôs fabrikas laboratorijâ israhdijas, ka schis pulwers nebij ne wairak ne masak kà selta-kristali ar itin masas dakas tihra sudraba metalisku peemaisijumu.

Pahrtroukums nahza gluschi negaidits, bet loti patihkami, jo no schihm „smiltim" bija diwi maisi fabrikâ sakrahjuschees.

Sew paschai neustizedamàs, fabrikas administrazija darija atradumu peenahzigâ weetâ finamu, un atrasto mantu suhtija tuwakai ismekleschanai us Tiflisas laboratoriju, Kaukasa kalnu raktuwju pahrwaldischanai. Ari pehdejà apstiprinaja preekschismeklejumu. Smilts ir par kristala seltu ar sudraba peemaisijumu atsihta. Pee tam wehl nepalika, bet eesahka mehginajumus leelâ apmehrâ isdarit, lai waretu skaidri noteikt prozentu saturu no sehweli saturoscha pirmselta.

Tà tad tagad newis Amerika ween ir laimiga, ari Kaukazâ atrodas sawa Pensilwanija un ari sawa Kalifornija.

no mehginaschanas eesahkschanas, 27 pudu 22 mahrz. weetâ palika swara 25 pudi 27 mahrz., t. i. masak par 1 pudu 35 mahrz., otrai — par 10 deenam no 27 pudu meesas swara palika masak lihdſ 25 pudi 17 mahrz., t. i. par 1 pudu 23 mahrz. masak.

Peena wairums, pee baroschanas weenigi ar koka miltu baribu, ari pamasinajàs tahs pahrâs deenâs — pirmai uſ 3 mahrz., bet otrai uſ 4 mahrz. Par tahdu meesas swara un peena pamasinaschanos jasaka tas, kad baro ar weenu un to paschu baribu, lai wina buhtu deesin zik barojoscha, tad tomèr ta kaitè lopa weselibai.

Sahdschas semneeku gudribas ismehginajumi mahza, ka katra bariba, sajauzot kopâ ar zitu baribu, der labaki lopam preeksch sagremoschanas un preeksch lopa meesas swara pawairoschanas.

Scho wehl peerahda otrs mehginajums (no 30. marta lihdſ 20. aprilim), kad kustoni dabuja beſ koka milteem (13 mahrz. deenâ), wehl seenu (lihdſ 8 mahrz.) un ari salmus (lihdſ 12 mahrz.), sehnalas (lihdſ 2 mahrz.) un eesala (lihdſ ½ mahrz.) Pee tahdas baribas gows palika smagakas par 2 pudi 19 mahrz., bet sirgi par 11 mahrz. Par ko pamasinajàs gowim peens tad, kad winas tika barotas weenigi ar koka milteem par scho maso laiku, newaru plaschaki paskaidrot. Pee mehginaschanas bij eewehrots, ka abas gows tanìs deenâs, kad winas tika barotas weenigi ar seenu, isdsehra par deenu un nakti 3 spaini uhdens, bet kad baroja weenigi ar koka milteem, tad isdsehra pawisam tik 1—2 spaini uhdens. Dserschana gowim pamasinajas zaur to, ka eeksch koka milteem bija daudſ uhdens, tà ka preeksch schahs baribas isgatawoschanas, uſ 16 mahrz. koka miltu wajadseja weena spaina uhdens wairak; un tapèz to dalu uhdens, ko winas eenehma kopâ ar baribu no koka milteem, winas masak dsehra. No moderneekeem eewehrots, ja gows wairak dser samasgas, tad ari winas dod wairak peena. Peejauzot klaht sahli pee koka milteem, pawairo lopam dserschanu.

Tanìs deenâs, kad gowis tika barotas ar koka milteem, eeksch peena tauki nepamasinajàs; bet tanìs deenâs, kad tika barotas kopâ ar zitu baribu, ari pawairojàs.

Pamatodamàs uſ augschejeem ismehginajumeem, Wjatkas gubernas semstibas pahrwalde dewa schahdu spreedumu:

1) Koka milti, kuri teek isgatawoti no augschâ sihmeteem lidsekleem, loti noder par baribu lopeem un it ihpaschi tad, kad ir neaugliba un truhkst baribas.

2) Schos koka miltus, kas ustur lopam dsihwibu un nemasina peena, nedrikst wairak dot par deenu, kà 13 mahrz. uſ katras galwas.

3) Barot ar koka milteem war tikai tad, kad winus sajauz kopâ ar zitu baribu, kà, salmeem, seenu un pelawam. Un pee tam wajaga wehl peelikt barojoschas weelas, kà miltus, sehnalas, eesalu u. t. t.

4) Pehz sawa labuma koka miltu bariba ir labaka nekà wasaraja, un, it ihpaschi, kà rudsu salmi.

5) Pee baroschanas ar koka milteem 13 mahrz. war aisstahwet 10 mahrz. seena. Grotu Karlis.

Par sweesta taisischanu.

Pa leelakai daļai pehz Wereschtschagina skolneezes Idas Iwanowas Buman aprakstitas metodes, kuru kreewiski sastahdijis Wereschtschagina paligs Kalantars. — Gajzemneeka.

VIII.

Holsteinas sweests.

Preeksch scha sweesta nem krehjumu pirmo reisu pehz 24 un otro reisu pehz 12 stundam. Krehjumu nosilda 12 lihdſ 14 gr. pehz Reom. un lej winu krehjuma towerì, kas eepreeksch ismasgats un labi iswehjots sauss. Lai krehjums ruhgtu, tad wajaga winam peeleet skahbu raugu pehz aprehkinuma: uſ 1 pudu krehjuma 1 mahrz. rauga. Raugs taisams schahdejadi: kad peenem, ka rauga wajaga wesela spaina, tad weenu spaini swaiga peena iskàsch un apsedſ trauku un noleek to tahdâ weetâ, kur ir 18—20 gr. Reom. siltums un tahdâ stahwokli winu atstàj 12 stundas ilgi. Peens pa scho laiku war zik nezik sarûgt un raugs ir eeskatams par pagatawotu. Kad katru deenu sakrahjas tik daudſ krehjuma, ka war šist sweestu, tad raugs war tikt leetots pa dalam preeksch krehjuma saraudseschanas. Uſ 1 pudu krehjuma nem 2 mahrz. rauga un lej to krehjuma towerì, pee tam krehjumu stipri maisot ar meeturi. Preeksch labakas samaisischanas papreeksch eelej raugu traukâ, tad krehjumu. Tahdâ kahrtâ towerìs stahw meerâ gandriſ 12 stundas ilgi, pee tam krehjuma towerì no pascha sahkuma eeleek meeturi lihdſ dibenam un apkàj towerì ar wahku, kuram widû ir zaurums, kur meetura kahts war zauri stahwet un wirsu wajaga apklàt ar palagu.

No laika uſ laiku wajaga pahrleezinatees par ruhgschanas stahwokli. Kad pehz 12 stundam krehjums sarûgst lihdſ nepeezeeschamai wajadsigai kahrtai, tad tos nahkamus darbus dara agraki, bet kad ruhgschana eet lehni, tad usgaida, kamèr saruhdsis. Wislabaki ir, kad krehjums deen no deenas kahrtigi 12 stundas ilgi ruhgst. Pehz tam eelej krehjuma towerì otru porziju, t. i. wehlaki krehjotu, kuru peenahkas leelaku wairumu eeleet, nekà pirmo reisu eeraudsets. Peemehram, kad pirmo reisu preeksch saraudseschanas bij nemti 5 pudi krehjuma, tad preeksch otras porzijas nem 6 pudi. Pee tam krehjuma temperatura ir daschada: preeksch pirmàs porzijas 13—14 gr. R., bet preeksch otràs 12—13 gr. R. Wisu scho kreetni samaisitu atstàj uſ kahdàm 8—10 stundam. Pehz tam labi wajaga eewehrot katrâ stundâ. Krehjums nosakams par gatawu, kad tas lejot netek ahtri, bet welkas straumem. Kad krehjums gataws, tad winu tuhlin wajaga niht sweestâ, beſ kahdas wilzinaschanàs. Kad sweesta kulschana nowilzinajas, tad no raudseta, waj pahrraudseta krehjuma gan isnàk wairak sweesta, bet tas sawas nelabas ihpaschibas pehz ir lidsigs Igaunu sweestam. Kad krehjums lehti negatawojas un ar sweesta kulschanu sekmejas, tad no kultà krehjuma isnàk masak sweesta, tapèz ka krehjums nebij peeteekoschi saskahbis. Dehl tam wajaga stingras usmanischanas. Holsteinas sweesta tahloka apstrahdaschana isdarama tapat, kà pee sahlità sweesta no salda krehjuma. Sawadibas par Holsteinas sweesta apstrahdaschanu, kas isschkiras no saldi-sahla sweesta apstrahdaschanas, ir sekoschi ussihmetas: temperatura pee Holsteinas sweesta nihschanas ir peelaischama 1 lihdſ 2 gr. Reom. augstaki, nekà pee saldi-sahlità sweesta nihschanas, tapèz, ka zaur augstaku temperaturu sweesta nihschana paahtrinajas, bet eenahkums pee Holsteinas sweesta par nezik waj nemaſ nepaseminajas.

Apmehram war teikt: pee sweesta nihschanas krehjumam wajaga buht tahdai temparaturai, kahda bija pee krehjuma saraudseschanas, t. i. 12—13 gr. R. Tapèz krahsu wajaga nemt daudſ wairak nekà tas parasts, kaut ari sweests buhtu nospreests preeksch tirgus. Ar atlikuscheem darbeem pee scha sweesta jadara tapat kà pee salda krehjuma, sald-sahla sweesta; ari pahrmasgà scho un mihza, bet sahls nemams wairak, wahrdu sakot: 2 mahrz. sahls uſ pudu sweesta. No schahm 2 mahrz. sahls atstàj masu dalinu, kuru isleeto sweestu muzinâs pildot: gandriſ 1 proz. sahls no nemtà sweesta wairuma (preeksch muzinas). Muzinas seenas ari stipri sahlamas, tà ka uſ muzinas seenam nahktu 4—4½ mahrz. sahls, skatot uſ gada laiku un pehz tirgus zenas aprehkinuma. Muzina noleekama pagrabâ peenahzigâ weetâ, tapat kà saldi-sahlais sweests.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Waj muischas ihpaschneeks, ja winsch klausibas semes mahjas pirzis sawas muischas eezirkni, war schahs mahjas pats leetot un eestahtees pagasta lozekku sabeedribâ?

Schis jautajums, kà Wina Ekselenze, Widsemes gubernatora kgs „W. G. A." dara wispahribai sinamu, tapis apspreests Widsemes Semneeku leetu komisijà 21. janwarî sch. g. un tahdejadi isschkirts, ka muischas ihpaschneeks, kas schahs muischas eezirkni eeguwis semneeku semi, newar ar tahdu eeguhschanu eestahtees pagasta lozekku sabeedribâ, bet scho semi war tikai leetot uſ 1860. g. Widsemes semneeku likumu grahmatas 101. un peesihmes pee 55. panta pamata, t. i. tikai isdodams to uſ renti waj pahrdodams to pagasta sabeedribas lozekleem, isnemot tikai tahs paschas likumu grahmatas 106. un 110. pantôs minetos gadijumus.

Peldu weetàs Rigas tuwumâ un Arensburgâ, kà „W. G. A." sino, nodokli naw jamaksà: a) personam, kas amata darischanâs otzeko, b) behrneem, kas naw 10 gadus wezi, c) personam, kas uſ kugeem waj laiwam brauz un kas tadèt, ka winu kugi waj laiwas stahw pee peldu weetam, dsihwo peldu weetâs, un d) tahm personam, kas peldu weetâs nepaleek ilgaki par 3 deenam.

Terbatas un Dinaburgas pasta-telegrafa nodalas pahrdehwetas: pirmà par — Jurjewas un otrà par — Dwinskas. (W. W.)

Kuldigas aprinka zeetuma preekschneeks Karlis Luzs, kà „W. W." sino, uſ pascha luhgumu atlaists no deenasta.

Dundagas pagasta wezakais Ansis Popmans, kà „W. W." sino, atzelts no amata.

Justizministrijà eezelta komisija, kurai usdots sastahdit likumu preekschlikumu, pehz kura mantoschanas teesibas preeksch wihreeschu un seeweeschu personam buhtu janokahrto weenadas. Lihdſ schim, mantibu isdalot, wihreescheem bija daudſ leelakas teesibas par seeweescheem.

Maspilsonu nodokli. Eewehrojamu pahrmaksu dehl, kuras leelako daļu maspilsonu waldes saweem lozekleem usleek, nodomajuse eeksch leetu ministerija, schihs waldes sewischkai pahraudsibai padot, un maspilsonu nodokku normal-leelumu noteikt, pee kam tas uſ drukatàm kwihtem buhtu peesihmets un maspilsoneem, kopâ ar winu usturamàm sihmem, taptu isdots. Schim jautajumam peederigo noteikumu isstrahdaschana ir kahdai pee ministrijas saimneezibas departamenta eezeltai sewischkai komisijai usdota. (Snd. Gas.)

b) Original-sinojumi.

No Strasdu muischas apkaimes. Schoreis man ar preeku jasino, ka swehtdeen, 14. februarî, schejeenes skolotajs, zeen. Krastina kgs, bija sapulzinajis daschus schejeenes jauneklus un jaunawas sawâs skolas telpâs uſ dseedaschanu; tà tad zerams, ka drihsâ laikâ scheit nodibinasees pastahwigs dseedataju koris, kas buhs par swehtibu wisai apkahrtnei. Kaut gan scheitan kora wadonim deesgan gruhti sadabût dseedatajus kopâ, tad tomèr zeresim, ka zeen. Krastina kgs tai sinâ netaupis puhlinu un ari schejeenes jaunekli un seltenites neatrausees peedalitees pee dseedaschanas. Zeen. jaunekli un jaunawas! Beedrosimees mehs — eenaidneeks ar eenaidneeku saderedami — un weizinasim dseedaschanu! Eewehrosim dsejneeka wahrdus:

„Tur, kur dseed, tur nometees beſ breesmas:
Launeem laudim naw nekahdas dseesmas!"

Jauku nahkotni un dischas sekmes nowehlu Krastina kgm. — Agrakà Grünberga sehrkozinu fabrika, kura beidsamâ laikâ stahweja meerâ, schinì pawasarî, kà no droschas puses dsirdams, ussahkschot atkal sawu darbibu. Kr. Libeetis.

No Zarnikawas. 17. janwarî notureja Zarnikawas labdar. beedriba pilnu sapulzi. Preekschneezibâ tika eewehleti schahdi kungi: J. Stahlbergs — preekschneeks, P. Kalninsch — wina weetneeks, J. Jehkabsons — kaseeris, J. Teters — wina weetneeks; J. Bebre — kora dirigents, M. Freimans — wina weetneeks; P. Behrsinsch — rakstu wedejs un bibliotekars. Kahrtibas komitejâ tika eewehleti: M. Kalninsch — kà preekschneeks, M. Preede, J. Uhdris un P. Martinsons — kà wina weetneeki. Par rewidenteem tika eewehleti: M. Kalninsch, J. Teters (tas pats kungs tika eewehlets ari par kaseera weetneeku) un M. Petersons. Pee gada pahrskata nodoschanas iszehlàs preekschneezibas lozekku starpâ loti sihws zihninsch, kursch bija gluschi nepamatots, jo daschi wehlejàs, tà sakot, protokolu grahmatu pahrwèrst par rehkenu waj kasas grahmatu. Notezejuschajâ 1892. g. beedribai bija pawisam 52 beedri, tà ka wina nemaſ naw uſ preekschu gahjuse, bet uſ weetas stahwejuse. — Swehtdeen, 31. janwarî, ta pate beedriba swineja sawus kahrtigos gada swehtkus. Swehtkus atklahja beedribas preekschneeks ar runu, nemdams par tematu wahrdus: „Newis slinkojot un puhstot". Pehz tam nodseedaja beedribas wihru koris diwi dseesminas, kà: „Nu sweiki, draugi" un „Lai dseesmas skan". Tad sekoja deja. Pa starpbrihscheem tika wehl nodseedatas dseesminas: „Es masa meitina, man leela laime" un „Kam tu guli, neleetiti?" Pirmà noritinajàs pawahji, turpretim otrà wisai teizami. Laimes wehlejumu no zitàm beedribam nebija eesuhtiti. Zitôs gadôs muhs arweenu eepreezinaja ari muhsu seltenites — sahrtwaidsites ar skaistàm dseesmam, bet schogad winu dseesmu kamolinsch ir isschketinats un nogrimis muhschibas bangu juhrâ. Dseesmas ir muhsu dahrgakà manta, dseedaschana ir muhsu dischakais gresnums; tadèt, zeen. Zarnikaweeschu seltenites, nekautrejatees jel peedalitees dseedataju korim! Libeetis.

No Gatartas. Katru gadu sche notura deramo deenu, tà sauzamâ „metenu deenâ", wastlawjôs, weetejâ muischas krogâ. Tà ka schogad schinì deenâ bij jauks laiks, jebschu gan aukstis, tad laudis bij papilnam sanahkuschi. Jau agri rihtâ brauzeji un kahjneeki pluhda pa wiseem zeleem leelâs rindâs un barôs. Saimneeki un gahjeji maſ derejàs krogâ; leelakà daļa jau bij saliguschi mahjâ, bet schodeen wairak nahkuschi pa wezam paradumam, „eemest" par spihti gruhtajeem laikeem. Zitàm reisem sche noteek pluhkschanàs jauneklu starpâ, bet schogad deramâ deenâ tahdas bursas nenotika, wiss gahja omuligi. — Gahjeju algas tikpat augstas, kà pagahjuschâ gadâ: puischeem 60—75 rbl. un meitam lihdſ 35 rbl. Schogad pee mums lasa 4 eksem. „Mahjas Weesa," 4 eksem. „Balt. Westn.", 4 eksem. „Balss," 2 eksem. „Deenas Lapas" un kahdus eksem. Kreewu un Wahzu laikrakstus. Schis laikrakstu skaitls ir gan nepeeteekoschs preeksch schejeenes eedsihwotaju daudsuma. Ja kahds otru usrunà, lai nemtu kahdu laikrakstu, tad atbild, ka ne-esot naudas, ko abonet, bet lihdſ ko „sahbris" teek krodsinâ, tad nowihlè gandriſ uſ reiſ tikdaudſ, ka isnahktu weselam gadam preeksch weena laikrasta. Laikraksti ir teescham spogulis, kas rahda kahda weenâ waj orrâ nowadâ atihstiba. Tapèz zentisimees mehs zeenit gaismu lihdſ ar wiseem dsimtenes dehleem un seltenem. Vilnis.

Wehl no Gatartas. Muhsu weenigajâ pagasta skolâ, kuru zitadi 64 behrni apmeklè, schonedel ir weenigi 16 skolenu. — Laiks tagad pee mums weenmèr pastahwigs un skaidrs ar drusziņ rahmaku aukstumu, no 19—23° pehz Zelsius, kà eepreekschejâs nedeläs. Wezee dabas prahtneeki parego, ka nahkoschà wasara buhschot waren augliga. Vilnis.

No Jaun-Peebalgas. Peektdeen, 29. janw., schejeenes lidsschinigais pagaidu pag. wezakais J. Streipas kgs atdewa amata darischanas jauneewehletam pagasta wezakam A. Purena kgm. Purena k. lihdſ schim ispildija pag. teesas preekschsehdetaja weetu un ispelnijàs sawâ neilgâ amata laikâ walsts zeenibu un eewehribu. Wina weetâ iswehleja par teesas preekschsehdetaju lihdſ schim bijuscho teesas peesehdetaju J. Medni no Melbahrscheem. Nowehlam augschmineteem amata wihreem labas sekmes winu darbôs! Varpa.

No Leelwahrdes. Ari muhsu weetejâ labdarischanas beedribâ pehdejâ laikâ, kà leekas, radusès dsihwaka rosiba. Tà swehtdeen, 31. janwarî, winâ tika noturets pirmais preekschlasijums un jautajumu isskaidroschanas wakars, tik ween iswehletais temats: „Par pasaules sistemu", kà likàs, publikai bij par maſ intresants; newar ari teikt, ka tas buhtu bijis peeteekoschi saprotamâ weidâ apstrahdats. Tajâ paschâ deenâ bij beedreem ari general-sapulze, kur nospreeda, nahkamâ wasarâ zelt beedribas namu, preeksch kura grunti dsimtkungs laipni dahwinajis, jaukà preedulaja malâ, taisni preti jaunajam pagasta nabagu namam. 8. februarî isdewa masaksolitajeem buhwmateriala peeweschanu jaunajam beedribas namam. Lai Deews dotu, ka jaunais beedribas nams nahkamibâ spehtu jo leelâ mehrâ pulzinat sawâs telpâs apkahrtnes tautas dehlus un tautas meitas. A. St.

c) Baltijas notikumi.

Widsemes semkopibas un ruhpneezibas weizinaschanas beedriba schogad Jurjewâ isrihkoschot isstahdi. Isstahde tapschot atwehrta 28. augustâ un ta pastahweschot 3—5 deenas ilgi.

Walkas Kreewu weesigas sabeedribas statuti apstiprinati no eekschleetu ministrijas. (W. G. A.)

No Walkas raksta „N. D. Z.", ka schinis deenâs Walkas polizijai nodots kahds 15 gadus wezs sehns no Aluksnes apgabala, kas pats atsinees, ka pagahjuschâ gadâ bijis klaht pee Bahnuschu muischas ihpaschneeka Behrensa nogalinaschanas. Pee scha slepkawibas darba, kà sehns isteiza, peedalijuschàs pawisam kahdas 8 personas, no kuràm winsch tikai diwus wahrdus sinot pasazit. Sehns ar slepkaweem sastapees, nahkdams no Walkas, uſ kureeni bijis kahda meesneeka lopus aisdsinis. Smiltenes apgabalâ slepkawas winam peesolijuschi 1 rubli, ja winsch pa deenu paleekot pee wineem meschâ un nakti eetu uſ Bahnuscha muischu. Winsch usaizinajumam paklausijis un stahwejis par sargu ahrâ pee loga, kamèr wezais kungs eekschâ tapis uſ to wisbreesmigako mozits un nogalinats. Schauschalaino notikumu winsch lihdſ schim slehpis aiſ bailem, bet tagad sirds apsina winam wairs nedewuse meera. Tschetras personas jau esot apzeetinatas, kas pee slepkawibas peedalijuschàs.

Skulbergas sawstarpeja palidsibas beedriba ugunsgrehku gadijumôs apstiprinata no eekschleetu ministrijas. (W. G. A.)

Par Smiltenes pasta-telegrafa nodalas eeredni eezelts Michails Kalninsch. (W. G. A.)

Landràts Dr. jur. G. v. Stryks 13. febr. nomiris sawâ Wez-Waidawas muischâ, pee Wilandes. Nelaikis sawâ muhschâ ispildijis daudſ atklahtus amatus, buhdams gan par brugu, gan par semes teesnesi. 1877. g. winu eewehleja par landrahtu, 1884. g. par skolu wirswaldes presidentu un 1887. g. par Widsemes konsistorijas presidentu.

Par Kursemes pareistizibneeku skolam „K. G. A." pasneedſ schahdas sinas. Schahs skolas apmeklè 1564 sehni un 452 meitenes, pawisam 2016 skoleni. Starp teem pareistizigo — 829, luteranu — 1010, raskolniku — 46, katoku — 120, baptistu — 4 un Ebreju — 7.

Jelgawâ, kà „R. T." sino, 12. februarî uſ jauno pilsehtu likumu pamata notikuse pilsehtas domneeku wehleschana. No 573 wehletajeem 181 isleetojuschi sawas wehleschanas teesibas un wisi 43 jaunzekamee domneeki dabujuschi balsu wairakumu, tà ka pahrwehleschana nemaſ nebija wajadsiga.

Eseres pagasta wezakam Wengrewitscham un pagasta skrihwerim Erdmanim Kursemes gubernatora kungs issazijis pateizibu par krona nodokku uszihtigu peedsihschanu.

Rudbarschu meschâ, kà „L. Z." sino, swehtdeen, 7. februarî, kahds Krona Sahtinu semneeks, no Leepajas uſ mahju braukdams, Durbes apgabalâ eenehmis kamanâs pawest kahdu nepasihstamu wihreeti, kas meschâ pawedejam usbruzis, atprasijis naudu un uſ winu diwas reisas isschahwis. Weens schahweens gruhti eewainojis muti un azis, tomèr wina dsihwibai nedraudot breesmas. Tuhlit uszihtigi pakal meklejot, wainigais atrasts kahdâs semneeku mahjâs un nodots peenahzigâ weetâ, lai sanemtu pelnito sodu. Atkal peerahdijums, ka nepasihstamus zilwekus pawedot jabût loti usmanigam.

Tukuma-Wentspils dselszela buhwei, kà „Ztg. f. St. u. L." sino, raduschàs jaunas zeribas. Lihdſ ar to nodomats buhwet ari Bologojas-Pleskawas dselszelu.

Lasmanu komandeeri Hermans Keire (Wentspili) un Johans Inge (Leepajâ) par nopelneem Wisaugstaki apbalwoti ar Annas ordena 3. schkiru. (W. W.)

Sakaslejas muischâ, Aisputes apr. (Kursemê), no 15. februara sahkot atwehrta pasta-telegrafa nodala.

Behnê, kà „W. W." sino, atwehrta pasta-telegrafa krahjkase.

Wironijas apgabalâ, kà „Rew. Aw." sino, 6. februarî nodeguse tureenes Isaka basniza. Nebijis eespehjams, uguni dsehst, ari 220 gadus wezais swans kritis leesmam par upuri.

d) No zitem Kreewijas pusem.

„Kristus augschamzelschanas katedrales" buhwei Peterburgâ, kuru zel Zara Atswabinataja peeminai, bijis 1893. g. 31. janwarim labprahtigu dahwanu eenesis 1,070,771 rbl. 61½ kap., kopâ ar prozentem un gateem eenehmumeem katedrales buhwei esot pawisam 1,278,274 rbl. 5½ kap., no kuras

sumas lihds schim isdots 1,002,251 rbl. 38½ kap., tà ka wehl atleekot 271,022 rbl. 67 kap.

Peterburgas polizijas departaments dabuja jaunu pagaidu wize-direktoru, par kuru eezelts scha departamenta lidsschinejais darbu wedejs Smolanskijs.

General-leitnants Swinins eezelts par robeschsargu inspektoru.

Somijas walsts sekretariatâ, Peterburgâ, kà „W. W." sino, ar Wisaugstako atlauju eerihkota sewischka komiteja, kura nems pretim dahwanas Austrum-Somijas truhkumzeetejeem.

Ar Wisaugstako atlauju Kreewijâ lasa dahwanas Zantas falas eedsihwotajeem, kuri krituschi breesmigâ nelaimê zaur pehdejo semes trihzejumu.

Eekschleetu ministris, kà „Rew. Beob." sino, lizis preekschâ, lai Somijas pasta un telegrafa eeredneem eewed Kreewijas pasta-telegrafa eerednu mundeerus.

Drihsumâ, kà „Pet. Wed." sino, esot nodomats isdot wehrtspapirus par masakàm sumam, lai zaur to ari masajeem lautineem buhtu eespehjams, sawu eekrahto padominu noguldit wehrtspapirôs, kas nes prozentus. Lihds schim, kà sinams, wehrtspapiri wismasakais ir tikai 100-rublu leeli.

Dselszelu tarif-komiteja, kas pastàw dselszelu leetu departamentâ, isschkirts jautajums, pehz kura atlauts paseminat dselszela tarifu uz aitam, kuras suhta uz ahrsemem par Leepajas ostu. No Leepajas aitas kugôs wedischot uz Dinkircheni un no tureenes pa dselszelu uz Parisi.

Komisija, kurai jaapspreesch jautajums par apdroschinaschanas beedribu pahrraudsibu no walsts puses, isgahjuscho sestdeen, notureja pirmo sehdi. Komisija atsina par derigu, pee eekschleetu ministrijas eerihkot sewischku apdroschinaschanas komiteju.

Pilsehtas sanitaras komisijas darbiba Peterburgâ. Eewehrojot auksto laiku Peterburgâ, tureenes pilsehtas sanitara komisija nodarbojas ar lidsekku atraschanu, ka gahjeji waretu uz eelas sastiditees. Starp zitu domà wadajamus „sildischanàs pawikonus" un lehtaku peetikschanu tehjas namôs un trakteerôs apgahdat. Komisija atrod, ka, lai gan ugunskuru aisdedsinaschana uz eelam nebuhtu weselibas sinâ eeteizama, tad tomèr tahdeem ugunskureem wajagot starp pawiljoneem atrastees. Malkas dedsinaschanai uz eelam nemama sewischka eetaise, kura jau no pilsehtas teknika Wajewodska projekteta. Schihs eetaises taps uz pilsehtas rehkena apgahdatas. Sihmejotees uz pilsehtas waldes preekschlikumu par preekschraksta isdoschanu suhrmaneem silta apgehrba dehl komisija to atrod par nepeeteekoschu, tamdèt ka suhrmani paschi jau gahdajot, ka waretu pehz eespehjas silti gehrbtees. Komisija atrod, ka buhtu isdodama obligatorska noteikschana, ka suhrmani, kuri wehl nebuhtu 18 gadus wezi, stiprâ salâ nemas nedrihkstetu braukt, kamèr peeauguschi suhrmani nedrihkstetu ilgaki, kà 6—7 stundas par deenu braukt. Eiropas pilsehtâs pastahwot kahds noteikums, pehz kura suhrmanu ihpaschneekeem naw brihw sawus sirgus pahraki par 8 stundam deenâ darbinat. Beidsot sanitara komisija nodomajuse isstrahdat pamahzibu, kà no sala issargatees, un kà ar nosaluscheem lozekleem buhtu jaapeetas. Schi pamahziba buhtu sewischkâs broschurâs issinojama. (Now. Wr.)

Isstahdes. Domenu ministrija ir atwehlejuse schinî gadâ ap 40 semkopibas un mahjsaimneezibas isstahdes isrihkot. (Pet. Wed.)

Studenti karâ pret sehrgam. Karamedizinas akademijâ top no wairakàm senstem luhgumi eesneegti, lai ta akademijas studentus nosuhtitu, palidset nahkamâ pawasarî gaidamo koleras sehrgu apkarot. Studenti ari apnehmuschees tapat kà isgahjuschâ gadâ, semstu luhgumus paklausit. Daudsi jau ir nosuhtamo listê likuschees eerakstitees, un pasteidsas tagad, sawus eksamenus lihds pawasaram pabeigt. Daschi ir pat uz Sibiriju dewuschees, lai tur pret daschadàm, starp apdsihwotajeem isplatitam sehrgàm, sewischki pret ihsu, waretu zihnitees. (Pet. Wed.)

Schihdu jautajumâ. Sihmejotees uz Schihdu amatneekeem un komijeem ir direktu nodokku departaments kameralteesam laidis zirkularu, ar nosazijumu, kas aisleedz Schihdeem buht par komijeem, ahrpus no wineem preeksch pastahwigas dsihwes weetas eerahditeem apgabaleem. Tà ka Schihdu amatneeki, — tà sazits zirkularâ, — tikai ar tahdu nosazijumu drihkst dsihwot eekschgubernâs, ja wini nodarbojas tikai ar sawu amatu, pee kam tee ari drihkst eenemt tirgoschanàs un amata papirus weenigi preeksch nodarboschanàs ar scho amatu jeb preeksch winu fabrikatu pahrdoschanas, kà ari winu amatam peederigu fabrikatu apgahdaschanas, tad Schihdu amatneeki newar buht (isnemot mekanikus, brandwina dedsinatajus un alus bruhwerus, kureem pehz winu darba ihpaschibas fabrikâs jaisnem komiju papiri) par komijeem pee zitàm personam, pat tad ne, ja schee darbojas ar leetam, kas buhtu no winu amata jeb ruhpneezibas. (Sud. Gas.)

Karsta uhdena trauki. Peterburgâ sagaida kahdas Parises beedribas pilnwarneeku Willemont kungu, kursch eerihkoschot eelas traukus ar karstu uhdeni, lai pahrleezinatos, waj tahdus waretu eewest ari Peterburgâ. No Peterburgas winsch apzeloschot ari Maskawu, Odesu un Rigu un kad pahrbraukschot Parisê, tad minetà beedriba par to wedischot sarunas ar pilsehtu waldem. Tahdi karsta uhdena trauki tika pagahjuschu seemu Parisê eetaisiti un israhdijàs nabagu lauschu eedsihwotajeem loti noderigi. Trauku konstrukzija pastàw eeksch tam, ka eemet sinamu nosazitas wehrtibas naudas gabalu (swaru), norahditâ atwehrumâ, zaur ko eededsinajas trauka eekschpusê atrodoscha gahse un sasilda 8—10 litrus uhdena, 60—80 gradu karstumâ. Pehz tam gahses leesma isdseest. Schis aparats darbojas loti noteikti. (Graschd.)

Wehsinajoschs lidseklis. „Graschd." sino, ka kahds kimikis sastahdijis schkidrumu, no kura weens pileens pehz schahweena flintes stobrâ eepilinats, scho no sakarseschanas issargà, tà ka ir eespehjams, bes apstahschanàs schaut. Metala lodites pilditais schkidrums, top patronâs eebâsts, un tai azumirkli, kad schahweens sprahgst walâ, apslapina stobru un sargà to zaur tam no sakarseschanas. Schimbrihscham top ar scho schkidrumu mehginajumi isdariti un ja tas ari pee schauschanas par leetderigu neisrahditos, tad to tomèr warès kà apsargaschanas lidsekli pret dselszelu wagonu un asu sakarseschanu leetot.

Krahjkases. Eekschleetu ministerijâ top schimbrihscham krahjkasu normalstatuti isstrahdati, lai tahdas taptu bes isnehmuma wisâs Kreewijas fabrikâs un ruhpneezibas eestahdês atwehrtas. (Now. Wr.)

Wahzu wahrdu pahrwehrschana Kreewiskôs. Kà Odesas laikraksti sino, tad tapschot uz Kersonas gubernas waldes nosazijumu, Kersonas gubernâ atrodoscho wahzu nometnu un draudschu wahrdi, kreewiski nosaukti. Schai gadijumâ ir gubernas semstes walde usaizinata, sawas domas isteikt, kahdi Kreewu wahrdi buhtu schihm nometnem dodami. Schinîs nosaukumôs nemschot wahrdus, kuri atrodami Kersonas wehsturê, kà ari klasiskus wahrdus is weza Hellasa laikeem, kursch pirms Slahwu eenahkschanas Eiropâ, Pontus Eiksinus seemela krastu pahrwaldija. (Pet. Wed.)

Par zeloju mu uz Tschikago pasaules isstahdi. Kahds Berlines kantoris, kursch darbojas ar zeloju mu isrihkoschanu uz Tschikago, suhtischot, kà „Graschd." sino, kahdu agentu parakstus meklet Kreewijas leelakâs pilsehtâs, kà: Peterburgâ, Maskawâ, Warschawâ, Kijewâ un Odesâ. Schis rihkojums ir tai noluhkâ dibinats, lai 45 deenu laikâ waretu wisas leelàs pilsehtas un eewehrojamàs weetas Saweenotâs walstîs apskatit, pee kam preeksch Tschikagas paschas ir 7 deenas nosazitas. Pawisam ir trihs schahdi zeloju mi wasaras sesonâ nodomati. Maksa grosisees starp 1500 un 2000 markam, pehz tam, kahdu ehrtibu un kahdu usturu un t. t. zelineeki wehlas.

Warschawâ schonedel sneegs sahzis loti ahtri kust, tà ka sazehluschees leeli pluhdi.

Petrikowas gubernas muischneezibas agrarbanka, kà „Warsch. Dn." sino, nolehmuse uhtrupê likt pahrdot 102 muischas, tadèt, ka nespèj maksat parada prozentus.

Fabriku buhschana Lodsê. Pehz „War. Dnewn." sinam esot zaur rubla kursa zelschanos Lodses weetejas austuwes uz winu raschojumeem leelisku pelnu dabujuschas. Fabrikanti aprehkina sawus raschojumus pehz semakà kursa, eegrosa isstrahdajumus pehz teem un pahrdod tos tagad pehz augstaka kursa, pee kam wini eewehrojami pelna. Schimbrihscham ir wisi krahjumi Lodses fabrikâs jau pahrdoti, kamèr jauni pastellejumi tahdâ wairumâ peenàk, ka naw eespehjams winus isgatawot.

Wilnas gubernâ, Troku aprinki, kà „Wil. Westn." sino, kahds tehws nogalinajis sawu dehlu, tadèl, ka tas bijis apnehmees prezet kahdu jaunawu, kuru tehws negribejis. Nezilwezigais tehws apzeetinats.

Nischni-Nowgorodas gubernas semstei eekschleetu ministrija atlahwuse aisdot 60,000 pudus rudsu lauschu pahrtikai un 138,000 rbl. wasaras labibas pirkschanai.

Smeïnogorskâ (Tomskas gub.), 28. dezembrî, pehzpusdeenâ, bijuse stipra semes trihzeschana, kas pastahwejuse 30 sekundas ilgi, zaur ko mahjam skursteni sagahsuschees un daschos ehkas sahkuschas lodsitees.

Lejas-Wolgas ostàs, kà „Tirdsn. un ruhpn. aw." sino, uz scha gada kugneezibas atklahschanu gaidot ap 23,648,500 pudu, kamèr pagahjuschâ gadâ labibas krahjums, neraschas dehl, turpat bijis tikai 13,730,000 pudu.

Melnas juhras krasta apdsihwoschana. Projekts, lai Melnàs juhras austruma krasts taptu weenigi no Kreeweem apdsihwots, atrodas tagad uz deenas kahrtibas un taps kahdâ no nahkoschàm walsts padomes sehdem apspreests. (Now. Wr.)

No Rigas.

Rigas-Zehsu aprinku tautskolu inspektors Prawdin kgs ussahzis sawas amata darischanas un ir runajams no plkst. 10—12 preekschpusd., sawâ kanzlejâ, Rigâ, Romanow-eelâ Nr. 57.

Pilsehtas domneeku wehleschanai eeeejas kahrtis tapa isdotas scho pirmdeen, otrdeen un zeturtdeen.

Rigas Latw. labdar. beedr. sawâ sehdê, 12. februarî, par preekschneezi eezehla K. Dombrowski kdsi, par winas weetneeku J. Kalnin kgu.

Derigu grahmatu apg. Nodala sawâ sehdê sestdeenâ nospreeda nepeenemt Nodalas apgahdibâ manuskriptu „Apzerejums is mekanikas." Tahlak sinoja, ka drihsumâ isnahkschot is drukas Apsiskatu Jehkaba stahsts — Is tautas bilschu galerijas, I. wirkne. Preeksch drukas sagatawoti wehl schahdi manuskripti: „Sarunas par dabu II. dala," un „Kur paleek bariba, ko apehdam," kà ari „Astronomija."

Rigâ 1893. gadâ tirgotawu sarakstâ minetas: 981 tirgotawa, no kuràm 221 maksà I. gildes un 760 II. gildes nodokkus. Tahlak sarakstâ usnemtas 22 apteekas, 25 grahmatu drukatawas un litografijas, 7 fotografi un 9 tirdsneezibas makleri.

Rigas rikschbrauzeju beedriba isgahjuscho swehtdeen isrihkoja pehdejo sazihkstes skreeschanos schinî seemas sesonâ. Peedalischanàs bija jo dsihwa.

Rigas musiku, dseedataju, winu atraitnu un bahrinu palidsibas kases statuti, kà „W. W." sino, apstiprinati no eekschleetu ministrijas.

Rigas-Dwinskas dselszelu eerednu behru kases statuti apstiprinati 22. janwarî sch. g. no eekschleetu ministra.

Rigas-Dwinskas un Dwinskas-Witebskas dselszelu eerednu pensijas kases likwidazijas leetâ uz Peterburgu aisbrauza 2 mineto dselszelu walschu lozekli un 4 pilnwarneeki no eerednu puses. Kà „B. W." dsirdejis, tad leetu isschkirschot newis tai sinâ, ka pensijas kasei bijis paschwaldibas karakters, bet ka kases walde usskatama par direkziju organu, tà tad atbildiba peenahktos newis paschai kasei, bet direkzijai waj akzionareem.

Pleskawas-Rigas dselszela brauzeens, kas Rigâ atnàk plkst. 8, 51 m. rihtâ, isgahjuscho treschdeen, 10 februarî, Rigâ atbrauza 6 stundas wehlaki. Aiskaweschanàs eemesls bijis tas, ka starp Walmeeru un Zehsim kahds pretschu brauzeens sabojajees un nogahjis no sleedem, tà ka wiss dselszelsch bijis aiskrustots.

Useetas sahdsibas. Februara 8. d. nakti tapa, zaur uslaustu logu is Krafft un Jenkela wihna pahrdotawas, birschas namâ, issagti 127 rbl. 98 kap. skaidrâ naudâ un 3 rbl. 45 kap. stempelmarkâs. Ahrejas un slepenas polizijas puhlineem ir isdewees saglus kahdâ eebraukschanas weetâ atrast un apzeetinat. Pee wineem atrada 99 rbl. 26 kap. naudâ un wisas sagtàs markas.

— Februara 9. d. nakti eeraudsija polizijas saldats Nr. 244 gar Schagara krogu diwus nepasihstamus zilwekus diwas gowis dsenot. Polizijas saldats gowis peetureja, bet sagti aisbehdsa. Kà wehlak israhdijàs, tad gowis bija Martinam Brauwerkam Doles salâ nosagtas. Winas tapa ihpaschneekam atpakal atdotas.

Eewainoschana. Franza Staudena sloserejâ, Gertrudes eelâ Nr. 44, eenahza februara 10. d. schi weikala bijuschais mahzeklis Gusts Dörings, un ussahka strihdu, pee kam winsch ahmuru pakehris, Staudenu wairakâs weetâs galwâ eewainoja. Eewainotam ir ahrsta palidsiba sneegta.

Peepeschas nahwes gadijumi. Terbatas eelas Nr. 40 mahjâ, nomira februara 10. d. peepeschi 70 gadus weza maspilsona seewa Marija Hofgraf. Pehz ahrsta isteikschanas, nahwe zehlusees zaur sirds treeku.

— Februara 12. d. nomira peepeschi Baumana restorazijâ, Walnu eelâ Nr. 13, tur eenahzis 60 gadus wezais Wilhelms Blumbergs, ar smadsenu treeku.

— Marijas eelas Nr. 20 mahjâ nomira peepeschi 12. februarî kahdâ schihs mahjas dsihwokli eenahzis semneeks Karlis Grau ar sirds treeku. Wina lihkis ir ismekleschanas kambarim nodots.

— 14. februarî saschluka pee Stabu eelâ Nr. 61 esoschas mahjas, peepeschi kahda nepasihstama, ap 30 gadus weza seewa un nomira. Winas lihkis taps usschkërsts. (N. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Nupat isnahkuse „Konwersazijas wahrdnizas" 17. burtniza. Schai burtnizai peelikta klaht glihti isstrahdata Australijas karte, par kuru buhtu tikai wehl peeminams, ka pehz usdotajàm krahsam buhs gan gruhti nosakams, kura kolonija peeder Wahzeescheem jeb Holandeescheem, Angleem jeb Spaneescheem, jo te apsihmetajàs krahsas gandrîs weenadas. 17. burtnizâ apzereti wahrdi no: „Gutmann ala" lihds „Hesi". Isdewejs tahlak sino, ka wiss matrials, kas atteezas uz Latweeschu geografiju un nodomats konwersazijas wahrdnizai, turpmak wairs naw peesuhtams A. Petersona kgam Saweneekôs (чр. Шрунденъ), bet M. Skrusischa kgam Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 20.

Saimneezibas padomi.

Mescha seme kà mehsloschanas lidseklis. Pehz Falkensteina mehginajumeem lapu koku meschu satruhdejuse semes wirskahrta ir israhdijusês par loti labu, ja pat par labako mehsloschanas lidsekli preeksch augku kokeem. Mehsloschanai janotiek schahdâ kahrtâ. Septembra beigâs jaaprok wisrinki augku kokeem ½ arschinas dsilsch grahwits, tik atstatu, ka nesabojà saknu, tad japeeber ar mescha lapu truhneem. Bes tam wehl janotihra wisa seme no koka lihds israktajam grahwischam, ¼ arschinas dsilumâ un japeeber ar augschmineto sapuwuscho lapu semi. Panahkumus, ko no tahdas mehsloschanas dabon, war nosaukt par spihdoscheem. Vilis.

Kugneeziba.

Widsemes gubernators issino, ka eksameni kapteinu un stuhrmanu goda dabuschanai, tahl- kà ari kabotaschas kugneezibai, Rigâ taps 18., 19., 20., 22., 23. un 24. martâ sch. g., plkst. 9 no rihta, notureti.

Wize-admirals Gerkens eezelts par mahzibas eskadras komandantu Baltijas juhrâ un kontr-admirals Dikows par mahzibas eskadras komandantu Melnajâ juhrâ.

Kugneezibas krona nodokli, kuri lihds schim bija ¼% no wedamo pretschu wehrtibas, tapschot pahrgrositi un schos nodoklus wairs nenemschot no pretschu wehrtibas, bet no swara, kurâ noluhkâ prezes eedalischot 3 nodalâs. Par semakas nodalas prezem (buhwmateriali, malka, akmenogles u. t. t.) buhschot jamaksâ 1/20 kap., par widejâs nodalas prezem (labiba, dselss u. t. t.) jamaksâ 1/10 kap. no puda un par augstakâs nodalas prezem (rotas leetas, fabrikati u. t. t.) 1 kap. no puda. Zaur pahrgrosibu zerot eenemt 1 milj. rbl. gadâ wairak. Bes scha nodokla nemschot wehl uz kahdu laiku nolemtus weetigos nodoklus, kaut kahdam kugneezibai par labu nolemtam noluhkam. Scha otrâ nodokla leelums un ilgums atkaroschotees no minetâ noluhka isdewumu leeluma. (R. T.)

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

Rigas Latw. beedr. Sestdeen, 20. febr., pulkst. 9 w.: Gada swehtku balle.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 21. febr., plkst. 7 wak., israhdis: „Dakteris Klaufs". Joku luga 5 zehleenôs no Adolfa Laronscha, Latw. no P. Plawenceka.

Pawasara beedr. Swehtdeen, 21. febr., pulkst. 1 deenâ: pilna sapulze.

2. **Rigas krahj- un aisdewa kase.** Swehtdeen, 21. febr., plkst. 2 p. p., Rig. Latw. beedr. namâ: pilna sapulze.

Walesas wehstules.

Kr. Seem. — **Morinetê (Seem.-Amerikâ).** „Mahjas Weesis" kà ari „Austrums" taps peesuhtiti.

J. Laiw. — **Mor. (Seem.-Am.).** „Mahjas Weesis" taps issuhtits.

Wil. Bergm. — **Minesot (Seem.-Am.).** Nauda pa pastu sanemta. Pateizamees. Preezatumees, ja mums schad un tad peesuhtitu kahdas sinas par Latweeschu sadsihwi jaunajâ pasaulê.

Up. J. — **Gr.** „Mahjas Weesis" ir issuhtits; zeram, ka to jau buhsat sanehmuschi. Pirmee numuri wisi wairs naw dabujami.

Ltst. — **Pos.** Loti behdigi, ka Juhsu O. krogâ tahdas leetas war gaditees! Bet tamdèl tatschu war schehlotees pee weetejàm teesu eestahdem, kas wainigos sauks pee atbildibas, ja tik leeta buhs peeteekoschi dibinata.

Dr. — **St.** Mums buhs loti patihkami, ja mums rotalas peesuhtisat, meldinus klaht peelikdami. Gaidisim.

J. Apl. — **A.** Rakstî sanemti un kà redsat, sahkti jau isleetot. Pateizamees!

A. St. — **Skr.** Luhgums taps eewehrots. Peesuhtito stahstinu zeram turpmak isleetot.

T. Mrkln. — **N.** Schinî numurâ nebija eespehjams isleetot sinamo rakstu. Eksemplars taps peesuhtits. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 21. febr. 1893. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Bernewitzs.
„ „	„	2	„	Treu.
Gertrudes basnizâ	„	½2	„	A. Walters.
Jesus basnizâ	„	10	„	Bergmanns.
Trihsweenibas basn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila basnizâ	„	½9	„	C. Walters.
Lutera basnizâ	„	½9	„	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 16. febr. 1893. g.

Tirdsneeziba jo projam klusa, ahrsemneeki nekahdus leelakus ligumus nenoslêdz, ari pahrdeweji ir drusku atturigi, zeredami ar kugneezibas sahkschanos uz leelakàm zenam.

Laiks pehdejàs deenâs atmetees ihsti silts, tà ka wisi zeli sahk irt un schlihst, kadèl ari peewedumi no laukeem sahk masinatees.

Lini zenâ turas; krahjumi uz laukeem stipri masinajuschees.

Kanepaji kluſu, pahrdeweji turas pee zenam.

Sehklas linsehklas rahmi. Krahjumi masi. Par 98 proz. sehklam prasa 177—180 kap. pudâ.

Brahku linsehklas nogaidoschi. Drujas sehklas wagonu ladinecem pehrk par 152—153 kap. pudâ. Par steju sehklam sola 160 kap., bet truhkst pahrdeweju.

Kweeschi, paschu wajadsibam, top pirkti par 103—114 kap.

Rudsi, 120 mahrz. fnt., top peedahwati par 91 kap., bet pirzeji sola tikai 89—90 kap. pudâ.

Ausas turas zenâ. Par schahwetu prezi prasa 75—77 kap. pudâ.

Meeschi turas. Par schahwetu Widsemes prezi sola 77 lihds 78 kap. pudâ, bet truhkst pahrdeweju.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 16. febr. 1893.

Papiri.	maks.	prasija
Pusimperials	754	757
5% bankbiletu 1. islaidums	103½	104
5% „ 2 „	103½	103⅞
5% Austruma aisnehmums no 1878. gada .	102¾	103
5% „ „ „ 1879. „ . .	104¾	105
1. 5% Kreewu prem. aisnehmums	240	241
2. „ „ „ „	227½	228
5% konsol. 1871. gada aisnehmums	—	—
Odes. pilsh. hipoteku bankas 5½% obligazijas .	101¾	102¼
Kreew. sem. kred. 5% lihlu-sihmes	—	—
6% Charkowas semst. lihlu-sihmes	—	—
5% „ „ „	101	101⅞
Rigas kom. bankas akz.	305	—
Rigas-Dinaburgas dselszela akzijas	—	170
Dinaburgas-Witebskas dselsz. akz.	—	190

Berlines birscha.

28. (16.) febr. 1893.

		Deenu eepreeksch.
Kreewu kredit-bil. par 100 rbl. kassa	215 95*)	216 45
„ 100 rbl. uz marta beigam	216	216 50
„ 100 rbl. uz aprila beigam	216	216 75

*) 1 walsts-marka = 46,30 kap.

Tendenze preeksch Kreewu naudas papireem: rahma.

No ahrsemem.

Wahzija. Kreewijas wehstneeks grafs Schuwalows scho pirmdeen Berlinê isrihkoja leelaku meelastu, uz kuru bija eelûgts Franzijas wehstneeks Herbets ar kundsi un wisi Frantschu wehstneezibas lozekli.

— Wahzijas leelgruntneeki wehl jo projam nemitas jo sparigi rihkotees pret tirdsneezibas ligumu ar Kreewiju, noturedami neskaitamas sapulzes un suhtidami deputazijas pee keisara, kuru usdewums ir, keisaram stahdit preekschâ winu behdigo likteni, kas tapschot wehl jo gruhtaks, ja atzelschot augstàs muitas uz labibu. Pee tam schee kungi, kà leekas, pawisam aismirst sawus nabagakos tautas brahlus, amatneekus, rokpelnus, fabrikas strahdneekus u. t. t., wahrdu sakot, masos tautinus, kuru tatschu ir wairums no wiseem eedsihwotajeem un kuri peespeesti pirkt dahrgo labibu, ko Wahzu leelgruntneeki pehz patikschanas war sadahrdsinat, tadèl ka no ahrsemem

eewedamà labiba ari neisnàk lehtaki, augsto muitas nodokliu dehl. Tadèl tik ar ihgnumu war noluhkotees uf leelgruntneeku tik sawtigu rihkoschanos, pee kam eewehro tikai sawu paschu labumu ween. Kà if Berlines sino, tad schee semkopji, kas te bija tuhkstoscheem salasijuschees no Wahzijas malu malam, lai karotu pret muitas paseminaschanu un kas sapulzès un deputazijàs mehginaja sawu stahwokli tehlot wisbehdigakàs krahsàs, Berlinè tik sali usdsihwojuschi, kà tas tur sen nebijis redsets. Labakàs restorazijas bijuschas pahrpilditas un schampanas wihns pluhstin pluhdis. Tad wehl schee kungi, sawà pahrleekà paschmihlibà, nemaf neapswer to, ka Wahzijà jau daschus gadus ilgi eedsihwotaji tahdà mehrà wairojuschees, ka seme nespèj wiseem usaudset tik daudf labibas, ka peetiktu usturam, kadèl Wahzija, gribot, negribot, peespeesta, maisi apgahdat no zitàm walstim, it ihpaschi no Kreewijas, kà tuwakàs maises semes. Wahzu waldibai gruhts stahwoklis: ar leelgruntneekeem wina negribetu wisai sanihstees, bet, kà lauschu labklahjibas weizinatajai, winai jaeewehro tà dehweetee „masee" lautini. Redsès, kà waldiba islaipoſees. No Berlines sino, ka Pruhschu ministrija schahs pirmdeenas sehdè galigi weenojusès par atbildes raksta Kreewu-Wahzu tirdsneezibas leetà. Atbildi gribeja uf Peterburgu nosuhtit jau scho treschdeen.

— Pruhschu Polu dalas apdsihwoschana ar Wahzeem ir pehdejà laikà eewehrojami pawairojusès un peenemas ahrkahrtigi ahtri. Peemehram, Wahzu kolonisazijas komisija ir nupat seschas ihsti leelas muischas no Polu ihpaschneekeem atpirkuse. Tahs top masakàs gabalàs isdalitas un Wahzeem tahlaku pahrdotas. Wisu scho seschu nopirkto muischu kopapgabals istaisa 6276 hektarus jeb apmehram 2500 desetinas. Kolonisazijas komisija nospreeduse semes gabalus tikai Wahzeem un pehz eespehjas — luteraneem pahrdot.

Austro-Ungarija. Kà dsird, tad tautas weetneekeem, kas drihsumà sanàks kopà, waldiba eesneegschot wairak peeprasijumu kara wajadsibam; peeprasità suma nesneegschotees pahri par 4 milj. franku.

— Deenwidus-Ungarijà Donawa pahrpluhduse un padarijuse milsigus saudejumus; ari Bosnijà pluhdi padara daudf posta.

— Awise „Lemberger Amtszeitung" sino, Kreewu waldiba uf Austro-Ungarijas waldibas peeprasijumu atbildejuse, ka wina eenahzejeem semneekeem neeerahdischot semi par ihpaschumu un pahr robescham atlauschot nahkt tikai tahdàm personam, kuras meklè darbu un pelnu un kas war usrahdit pareisas pases.

— Triestè atrodas simtàm aisgahjeju familijas, kuràm naw nekahdu lidsekku. Usmusinataji winus saskubinajuschi aiseet uf Brasiliju, bet pee Italijas robescham wini aptureti.

— Prerawà apzeetinaja kahdu Tscheku musinataju, wahrdà Josefu Foitsku, kas apsuhdsets kà tehwijas nodewejs un nodots Olmizas teesai.

Franzija. Tautas weetneeku sapulze peenehma preekschlikumu, pehz kura birschu weikaleem usleekami nodokli.

— Pehdejàs deenàs Franzuscheem atkal daudf ko runat par negaiditu pahrsteigumu; prot, lihdschinejais senata firmais presidents, Lerojè, atsazijees no amata, un wina weetà, it kà par brihnumu, eezelts par senata presidentu Schils Ferri, tas pats wihrs, kuru Franzuschi preeksch nedaudf gadeem gribeja waj krustà sist! 1885. g., marta mehnesi, Ferri ministrija tapa gahsta, tadèl ka winsch no tautas weetneekeem peeprasija 200 milj. leelu pabalstu kara wajadsibam Tonkinà (Asijà). Tauta tanì laikà uf Ferri bija scha pascha Tonkinas neisdewigà kara dehl tà saniknota, ka winam, uf nelaika republikas presidenta Grewi pili ejot ministrijas atkahpschanos paslu-dinat, wajadseja zaur dahrseem it kà kahdam blehdim behgt, lai nekristu saniknoto lauschu rokàs, kas pastahwigi kleedsa: „Metat winu uhdeni!" 1887. g. winam usbruka glahsneeks Obertens, trihs reisas uf winu ar rewolweri isschaudams. Jo projam tauta Ferri eeskatija par Wahzu draugu, kas negribot atpakal dabut Elsas-Lotringu. Un nu, kà jau sinots, schis pats wihrs uf reis nahk tik loti swarigà amatà, kahds ir, buht par senata presidentu! Naw nekàds brihnums, ka daudsi winu sahk jau eeskatit par nahkamo republikas presidentu. Tà, luhk, Franzijà domas un eeskati ahtri mainas, it kà wehjsch.

— Schils Ferri, scho pirmdeen, senata sehdè, usnemdams presidenta amatu, issazija senatam pateizibu par sagatawoto laimi, kura nobeiguse garo pahrbaudischanas laiku. Jo projam winsch usslaweja parlamentarisko republiku, kura apmeerinot Eiropu un warenàs dahrgàs draudsibas. Ferri isskaidroja, ka republikai wajagot buht ik katram pee-ejamai.

Italijas tautas weetneeku sapulzè isgahjuscho zeturideen tautas weetneeks Filopanti ministru preeschneekam Dscholiti peeprasija isskaidrojumu par to, ka schinis deenàs Petera basnizà esot dsirdeti sauzeeni: „Lai dsihwo kehninsch pahwests!" Winsch luhdsa, lai ministru presidents atklahti nonizinatu schahdu katolu tizigo istureschanos. Dscholitis atbildeja, ka swehtzelotaju bari peerahdot, ka pahwesta buhschanai Italijà esot pilniga brihwiba; pa leelo lauschu druhsmu lihdf schim waldijuse labakà kahrtiba, kahdi 4000 swehtzelotaji apmeklejuschi ari Wiktora Emanuela kapu un sawus wahrdus eerakstijuschi isliktà goda grahmatà; tas peerahdot, ka ne wisi swehtzelotaji esot pahwesta laizigàs waras peekriteji. Ja ari schahdi sauzeeni esot sadsirdami, tad Italija uf teem warot noklausitees tikai lidzeetigeem smaideem.

Persijas schaks nahkoschà pawasari no domajis treschoreis zelot uf Eiropu, bet schoreis sem peenemta wahrda. Winu pawadischot tikai weens adjutants un 4 pilsgalma personas. Zelojums eeschot gar Kaukasiju, Krimu, Odesu un Warschawu uf ahrsemem.

Seemel-Amerika. Is Nu-Jorkas sino, ka San-Franzisko pilsehtà isgahjuscho peekideen kahds 24 gadi wezs wihreets, wahrdà Denns, schahwis uf miljonaru Makke, tà saukto sudraba kehninu. Makke tapa weegli eewainots, tomèr winsch sakehra usbruzeju, pehz kam tas pats uf sewi isschahwa un gruhti eewainojàs. Usbrukuma zehlons wehl nesinams.

Telegramas.

Peterburgà, 17. febr. Wina Keisariskas Majestates leibkonwoja komandeers, W. A. Scheremetjews, nomiris.

Peterburgà, 17. febr. Kà „Tirdsn. un ruhpn. awise" no Beelojas sino, tad schogad uf Rigu nahkschot 16 struhgas un wairakas leellaiwas; tahs pa leelakai dalai buhs peeladetas ausam, bet ari kahdi 25,000 pudi linsehklu. — Ta pate awise tahlak sino, ka issludinats likums, pehz kura nodokli par nekustamu ihpaschumu pilsehtàs un meestòs wairakàs gubernàs, to starpà ar Widsemè un Igaunijà, tapschot par 25 proz. paaugstinati.

Peterburgà, 17. febr. Pehz kahdas „Now. Wr." priwat-telegramas, Wahzeeschi jaunakà laikà prasot, ka lai waretu noslègt Kreewu-Wahzu tirdsneezibas ligumu, Kreewijai wajagot paseminat muitu uf lauksaimneezibas maschinam un zitàm dselsleetam, kà ari uf akminu oglim, ko no Wahzijas eewed Kreewijà.

Peterburgà, 18. febr. Kà awises sino, walsts padomei eesneegts likumu preekschlikums, pehz kura buhtu jaatzel meesas sods tahdeem seeweescheem, kas aissuhtiti dehl disziplinar pahrkahpumeem.

Wihnè, 1. martà (17. febr.). Bulgarijas ahrleetu ministrs Grekows ar Parmas herzoga juristigo weetneeku noslehdsa laulibas kontraktu starp Koburgas prinzi Ferdinandu un prinzesi Mariju Luisi. Schis laulibas kontrakts taps wehl likts preekschà leelajai tautas weetneeku sapulzei, kurai jaapspreesch walsts satwerſmes likumu pahrgrosiba.

Tirnowà, 1. martà (17. febr.). Printscha Ferdinanda dsimumdeenas swehtku atgadijumà isgahjuscho swehtdeen mitropolits Klements katedralè tureja runu, kurà laudis usaizinaja zik tahlu tas eespehjams, zihnitees pret tagadejo Bulgarijas waldibu. Wehlak daschi eedsihwotaji eeradàs mitropolita dsihwokli, lai wina wahrdeem pretotos. Klements pehz tam greesàs pee leelà lauschu bara, kas bija sapulzejuschees ap wina dsihwokli un teiza, ka winsch esot apnehmees, jo projam rihkotees pret waldibu. Klementu pehz tam apzeetinaja un aissuhtija Petera-Pahwila klosteri. Wehlak nosuhtija Stambulowam telegramu, ko parakstija wairaki tautas weetneeku lozekli, Tirnowas un zitu pilsehtu birgermeistri; telegramà waldiba top usskuhdita, lai Klementa atzelschanu usskatot kà pabeigtu leetu.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 18 февраля 1893 г.

Sludinajumi.

Adwokats Stroinowskis
zivil- un kriminal-leetàs ir runajams no pulkst. 8—10 rihtà un no pulkst. 5—7 wakarà
Wehwer-eelà Nr. 6.

Behrsementes muischà, pee Stopinu dselsszela stazijas, teek **moderneeziba** tuhlit jeb no Jurgeem **uf renti isdota.** 1

Pee dselsceltu tilta, blakus Uiu krogam, pee keegelu pahrdeweja **Gail**, teek **pirmàs sortes Rukastles**
kaleju ogles,
platscha tihrischanas dehl, **25 kap.** par muzu **lehtaki pahrdotas,** nekà zitur. 3

2 **Zigorinas!**
500 pudu labi kaltetas zigorinu saknes pehrk
William Jenisch,
Rigà, Schkuhnu eelà Nr. 19.

Zehsîs.
Zehsu un apkahrtnes krodsneeku kungeem it laipni pasinoju, ka es no **1. februara** sch. g., blakam manai lihdschinejai dsehreenu noliktawai Leepas kantori, ari Leepas muischas **brandwina un alus**
leekpahrdotawu
atwehris esmu, un peedahwaju **1. sorti dub. tihritu** brandwinu par Leepas muischas pagraba zenu, kà ari Leepas muischas Bawarijas alu, mužàs un pusmužàs, **par bruhscha zenu.** Ar zeenischanu
1 **M. Ausin.**

Premiju biletes:
H. Bloka bankas kant., Peterburgà,
ar Augstas Waldibas atlauju pahrdod
premiju biletes uf ismaksu:
rokas nauda: 20 waj 15 rbl., tahlak 10 waj 15 rbl. par mehnesi. Weenigais pahrdewejs Latwijà: Th. Fr. Ewerts, Rigà, Grehzineeku eelà Nr. 12. — II. aisnehmums tiks isloseets 1. martà. 1

Pretubagoschanas beedribas darba kantoris,
Eekschrigà, Jahna eelà Nr. 10, apakschà,
peedahwà: **meesas drahnas** (wescha) preeksch kungeem, dahmam un behrneem, **gultas drahnas, dweelus, apkaklus** (delskinus), **preekschautus, jakas, darba bluhsas, noschuhtus segus** (deku), **aditas anbites** un **sakinas** no wilnas un kokwilnas, **schuhplu segus, masu behrninu eetinamàs sostas, lakatus, swahrkus, kapsekes** un **sekes.**
Kungu apgehrbi top sataisiti un **no plankumeem tihriti** un weschà wahrdi eerakstiti.
Kantoris ir atwerts ik deenas no plkst. 9 preekschp. lihdf plkst. 7 wakarà.

Laipnai eewehroschanai!

Kapitals 245 rbl. pa 5% nes gadà 12 rbl. 25 kap., 10 gadòs = 122 rbl. 50 kap.
Premiju bilete I. aisn. nes gadà tikai 4 „ 74 „
nowelkot apdroschinaschanu 2 „ — „
tikai . . . 2 rbl. 74 kap., 10 gadòs = 27 rbl. 40 kap.

Kà redsams, premiju bilete ir neaugligs kapitals, tadèl wajag winu eegahdat ar wismasakàm mehneschu maksam. — Uf daschu zilweku aisrahdijumu, ka bankas kantoris **H. Block** nemot par augstu prozentus (8%), zaur ko schee atkahpàs no pirkschanas uf **ismaksu,** gribu zaur scho ari schai masai dalai no publikas peerahdit, ka pateesibà pee 8% masak isnàk, ne kà pee 5%.

Peemehram: minetais kapitals 245 rbl. uf 5% peezòs gadòs nes . . 61 rbl. 25 kap.
Turpretim, kà pehz scha aprehkina redsams, banka dabun pee 8% par gadu un ¼% par mehnesi tai paschà laikà tikai . . . . . 51 rbl. 92 kap.

Kapitals. Rbl.	Kap.	% par 1 mehnesi.	Kapitals. Rbl.	Kap.	% par 1 mehnesi.	Intereschu ireh-kina. 8% gadà, ¼% kom. no katra parahda pa 1 mehn.
235	216	115	106			
230	211	110	101			
225	207	105	97			
220	202	100	92			
215	198	95	88			
210	193	90	83			
205	188	85	78			
200	184	80	74			
195	179	75	69			
190	175	70	65			
185	170	65	60			
180	165	60	55			
175	161	55	51			
170	156	50	46			
165	152	45	42			
160	147	40	37			
155	143	35	33			
150	138	30	28			
145	133	25	23			
140	129	20	19			
135	124	15	14			
130	120	10	10			
125	115	5	5			
120	110					

Kad tahdejadi preeksch premiju biletes pirkschanas nodomato kapitalu, waj no premiju biletes pahrdoschanas sadabuto naudu noguldinàs uf 5%, tad tur augs kapitals un sche pee 5 rbl. mehneschu nomaksas dabun premiju bileti. Wehl japeemin, ka wisi trihs aisnehmumi no 1895., 96. un 97. gada tiks isloseti katrà gadà tikai **weenu** reisi, tadèl katram eeteizu eepirktees pa wairak biletem. Kas 3½ gadòs war nolikt 15 rublus katru mehnesi, tad 15 mehneschus pa 10 rubleem un tad 15 mehneschus pa 5 rubleem, tas netik ween eekràj sew pa biletei no katra aisnehmuma, waj kapitalu no apm. 750 rbl., bet winsch ari sneedf sawu roku laimei 27 reises. — Premiju biletes dabun **uf nomaksu, Rigà, Grehzineeku** (Sünder) **eelà Nr. 12,** pee H. Blocka weenigà agenta
Th. Fr. Ewerts.

I. un II.
premiju aisnehmuma
apdroschinaschana pret amortiseschanu.
Wehrtspapiru
pirkschana un pahrdoschana.
Rigas komerz-bankas saru kantoris,
senak
C. S. Salzmann.

Sabeedriba preeksch lepras (spitalibas) apkaroschanas
zaur scho pasino, ka slimneeki leprosorijàs (spitalibas slimnizàs) taps peenemti tikai tad, kad buhs wispirms eesneegta pase un apleeziba no mahzitaja, if kuras redsams, pee kahdas tizibas slimneeks peeder, tapat ari ne zitadi, kà **tikai pret 5 rbl. leelu famaksu par mehnesi.** Maksa pee usnemschanas ir par 3 mehnescheem eepreeksch famaksajama. 3

Pirmà Kreewijas ugunsapdroschinaschanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgà.
Pilnigi eemaksats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Reserwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**
General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigà Kungu eelà Nr. 22.

Pirmà leelà Kreewijas rihsu-sterkelu fabrika.
Fabrikas sihme.
Москва 1882. Симферополь 1888. Харьковъ 1887. Одесса 1884.
Selta un sudraba medalas.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbstadtè, Taurijas gubernà, Kreewijà.
Eedroschinamees zeen. publiku darit usmanigu uf muhsu **rihsu-sterkeli,** kas pagatawota if wislabakajeem Persijas rihseem. Muhsu **rihsu-sterkele** labuma sinà naw sliktaka par wislabakeem ahrsemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eespehjams, ar katru eekschsemes kà ari ahrsemes fabrikatu sazensties. Muhsu **rihsu-sterkele** ir tihra no saehdoschàm weelam un ziteem peemaisijumeem. Muhsu **rihsu-sterkele** ir uf wisàm isstahdem Kreewijà ar augstakàm medalam tikuse apbalwota.
Muhsu **rihsu-sterkelu noliktawa leelumà** preeksch **Widsemes** un **Kursemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigà,
kolonial-pretschu pahrdotawa,
Schahlu eelà Nr. 4 (senak Nr. 2) un Melngalwju eelà Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas sabeedriba
J. Willms un beedr.

Rigà, Kungu eelà № 22, **Rigà, Hafferberga namà.**
No
Baltijus audeklu un dsiju manufakturas sabeedribas, Lengeragà,
par fabrikas zenam
dabujami
audekli un dsijas
wisàs leelakàs Rigas manufakturas pahrdotawàs, kà ari noliktawà pee
K. Lorch & beedr.,
Rigà, Kungu eelà Nr. 22,
pahrdodami.

Ernsta Plates
drukatawà
Rigà, pee Petera basnizas,
pagatawo wisadas drukas darbus,
kà:
Eeluhgumus uf kahsam, kristibam,
teatra programas, biletes, issinojumus,
wisitu kartis,
pagasta walschu un teesu blanketes
u. t. t.

Manà grahmatu- un bilschu-drukatawà, burtu-leetuwè un Latweeschu grahmatu pahrdotawà, Rigà, pee Petera basnizas, nupat tika gatawa un dabujama schahda grahmata:
Kutscheru-skola.
Pamahzischana ar sirgeem apeetees stalî un uf bukas.
Preeksch
kutscheeem un [illegible] apuischeem sastahdita.
Ar 26 nobildejumeem.
Maksà 1 rbl.
Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 19 февраля 1893 г. — Рижскій Полиймейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataju un burtu-lehjeja Ernsts Plates, Rigà, pee Petera basnizas.